

LÄGERELDSRAPPORTEN 2018

Inledning

Vi är unga talespersoner och några av Sveriges 70 000 scouter. Vi jobbar varje dag med att göra världen lite bättre. Som stöd i det arbetet har vi i samarbete med Novus gjort en rapport – Lägereldsrapporten. Den handlar om ämnen som många barn och unga i Sverige tycker är viktiga.

Rapportens frågor är framtagna av barn och unga mellan 8 och 25 år och ställda till barn och unga i samma ålder, för att sätta fingret på vad vi vill att vuxna ska veta. Dessutom är det vi barn och unga som tolkat resultatet och varit med och valt ut vad vi tycker är allra viktigast att lyfta fram i rapporten. Det gör vår rapport ovanlig.

Resultatet visar massor av hopp. Och en hel del förtvivlan. Det vill vi vara med och göra någonting åt för vi som är unga i dag är en del av lösningen – vi är ju framtiden. Vi tycker nämligen inte att det räcker att 88 procent trivs i sin skola eller med sin utbildning när 4 procent säger att de inte gör det. Visst är det bra att 81 procent känner sig trygga på fritiden men att 3 procent, eller runt 60 000 om man översätter det till alla i gruppen 8 till 25 år, aldrig känner sig trygga känns obegripligt sorgligt. Det sägs att framtidshoppet minskar ju äldre man blir, och det visar också vår rapport.

För att påverka och på sikt skapa förändring har vi bjudit in politiker, poliser, företagare, organisationer och en massa andra med makt till lägereldssamtal där de som bestämmer kan bli delaktiga i vår vardag och komma med lösningar och fördela resurser så att barn och unga i Sverige ska må och ha det ännu bättre i framtiden. Varför? Jo, för det är de vuxnas ansvar tycker vi.

Under samtalen kommer vi att låta barn och unga ta plats, få göra sin röst hörd, ställa sina frågor och bli lyssnade på. Det är ju en mänsklig rättighet. Denna rapport är den första och vi kommer att genomföra den vartannat år. I år har 1 593 intervjuer genomförts, ”yay”! Och du, var femte invånare i vårt land är mellan 8 och 25 år, tillsammans är vi ca 2,1 miljoner.

Läs, tänk till och agera!

Scouternas unga talespersoner tillsammans med barn och unga i Sverige

Om undersökningen

Undersökningen är genomförd som en webbenkät i Novus slumpmässigt rekryterade allmänhetspanel. Panelen är riksrepresentativ och speglar Sveriges befolkning. Målgruppen för undersökningen är barn och ungdomar i åldern 8–25 år. För att genomföra undersökningar med barn under 15 år behöver man förälders godkännande. Därför har vi först gjort ett urval bland personer som har barn under 16 år, dessa personer har sedan fått frågan om de godkänner att deras barn medverkar i undersökningen. Efter godkännandet har undersökningen skickats till barnen. För några av de yngsta barnen som deltagit i undersökningen har frågorna besvarats tillsammans med förälder.

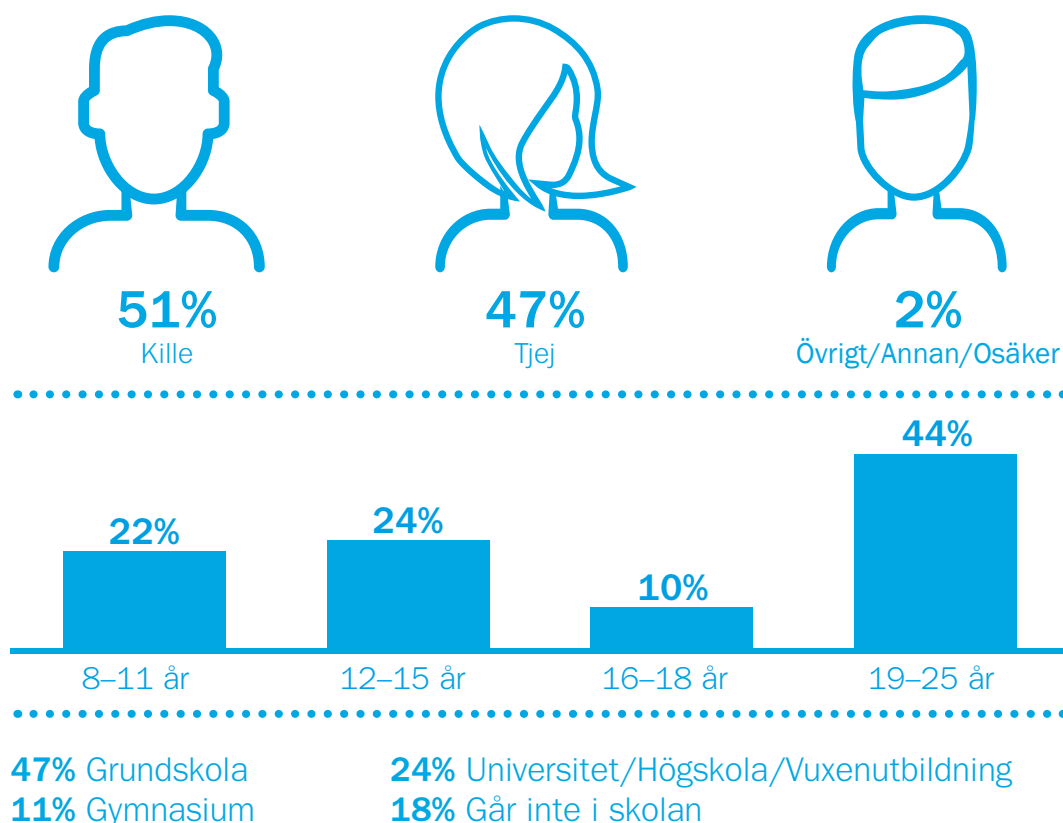
Lägereldsrapporten bygger på totalt 1 593 intervjuer med barn och ungdomar. Deltagarfrekvens var 59 procent i åldern 16–25 år och 24 procent i åldern 8–15 år. Intervjuerna genomfördes under perioden 30 januari till 14 februari 2018.

Många av frågorna i undersökningen är flervalsfrågor och därför summerar siffrorna till mer än 100 procent. För de envalsfrågor i undersökningen där siffrorna inte summerar till 100 procent beror detta på avrundade tal till närmaste heltal.

Denna rapport bygger på frågor som barn och unga i åldern 8–25 år skrivit, frågor som de anser viktiga att lyfta och som de gett prioriteringsordning för i rapporten.

Undersökningsresultatet finns i sin helhet att ladda ner på www.scouterna.se

Vilka har svarat

Rapporten i korthet

Siffrorna är övervägande positiva i resultat kopplat till barn och unga och deras skola/utbildning. De flesta, 88 procent, trivs på sin utbildning och 83 procent känner att de kan vara sig själva. Upplevelsen bland de flesta är också att vuxna säger till elever som inte är schyssta mot andra. Däremot uppger 50 procent att man inte pratar om sexuella trakasserier i skolan. Skolan får också ett lågt betyg vad gäller att förbereda ungdomarna för vuxenlivet utanför skolan, där 35 procent av unga mellan 15 och 25 år efterfrågar mer vuxenstöd i skolan.

Kommentar: Alla mynt har två sidor. Även om siffran 88 procent är hög kring trivsel i skolan är den andra sidan av myntet alarmerande. I gruppen barn 8-15 år som går i grundskolan är det 4 procent som svarar att de inte trivs särskilt bra eller alls.

81 procent av barn och unga trivs på fritiden och 92 procent känner sig överlag trygga i sitt närområde! Dock finns skillnader mellan tjejer och killar, där killarna i högre utsträckning säger att de alltid känner sig trygga vilket inte tjejerna gör i samma grad.

Kommentar: Siffror spelar oss ofta ett spratt. 9 av 10 eller 92 procent är väl fantastiskt? Bara 3 procent som sällan eller aldrig är trygga på fritiden. Fint resultat? Vi säger: det räcker inte! För samtliga barn och unga i Sverige så motsvarar siffran 3 procent drygt 60 000 otrygga barn och unga.

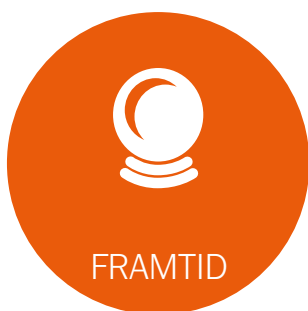
93 procent av alla barn och unga i undersökningen säger att de har någon i sin omgivning som brukar fråga hur de mår. Och 95 procent av alla säger också att de har någon som de kan prata med och som de litar på. Det är bra! Dock visar undersökningen att 38 procent känner sig stressade varje dag eller ofta, och att det framförallt är kopplat till att hinna med skolarbetet och skolorbetygen. Och tjejer känner överlag mer stress än killar.

Kommentar: Tänk att det är så många som 7 procent eller drygt 140 000 av landets barn och unga mellan 8 och 25 år som saknar någon som frågar hur de mår eller att 100 000 inte har någon att lita på och prata med.

Barn och unga känner att de allt som oftast, till 89 procent, får vara med och säga sin åsikt när beslut tas om dem. Och 6 av 10 säger att de vet vilka möjligheter de har att påverka samhället – bra! Men få, 7 procent, upplever att politikerna alltid eller ofta håller vad de lovar, 42 procent att de sällan eller aldrig håller vad de lovar, och ännu färre, 13 procent, upplever att politiker lyssnar på vad barn och unga har att säga.

Kommentar: I år är det val i Sverige men förtroendet för politikerna bland landets barn och unga är lågt. Det är oroväckande många som varken litat på eller tror att politikerna håller vad de lovar. Det ska vi berätta för dem i våra samtal.

Barn och unga har framtidshopp! Våldigt många, 82 procent, ser positivt på framtiden, framförallt tjejer. Men vi kan också se att framtidshoppet successivt minskar ju äldre man blir. I stort sett samtliga bland de yngsta är positiva medan framtidshoppet är betydligt lägre bland de äldsta.

Kommentar: Har man någon framtidstro alls som vuxen? Eller kommer den tillbaka?

Skolan

65%

bland unga mellan 15 och 25 år känner inte att grundskolan förberett dem för vuxenlivet när det gäller att hitta bostad, betala räkningar eller skriva CV m.m.

88%

trivs ganska eller mycket bra i skolan

83%

känner att de alltid/ofta kan vara sig själv i skolan/på sin utbildning

73%

bland barn mellan 8 och 15 år uppger att någon vuxen i skolan alltid eller ofta brukar säga till elever som gjort något dumt mot någon annan

Nära hälften upplever att lärare sällan/aldrig favoriserar vissa elever

Ju äldre man blir desto mindre känner man att man kan vara sig själv. 4 procent svarar att man sällan eller aldrig kan vara sig själv i skolan eller på sin utbildning. Andelen ökar i takt med att man kommer upp i årskurser tills dess att man kliver ut ur gymnasiet i 18-årsåldern, då andelen går ner igen.

Skolan

**4% trivs inte i skolan eller på sin utbildning.
Varför?**

"Tycker inte om upplägget på utbildningen, det är för många seminarier och grupparbeten. Har inte träffat några människor som jag tycker om att umgås med ännu."

"Jag har inga vänner. Är utfryst."

"Därför att jag inte har någon som tycker om mig eller som vill umgås med mig."

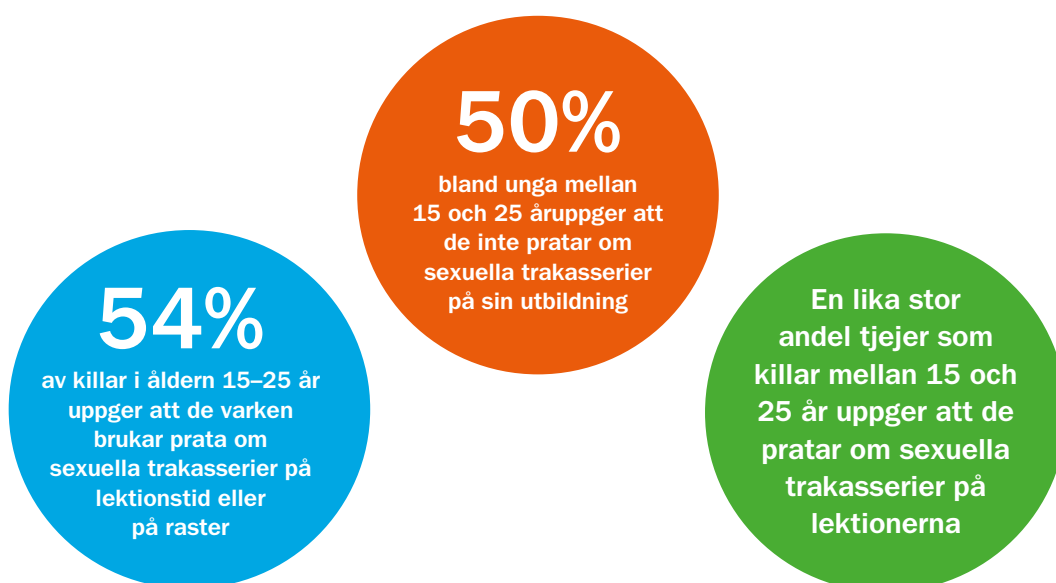
"Finns inga lärare jag litar på."

"Stress!"

"Rädd för läraren."

Skolan

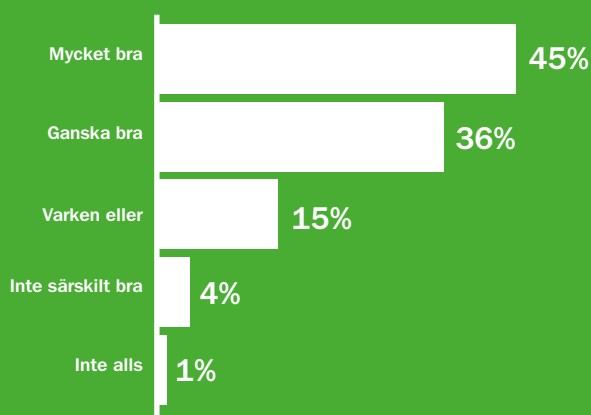
Pratar om sexuella trakassierier på sin utbildning

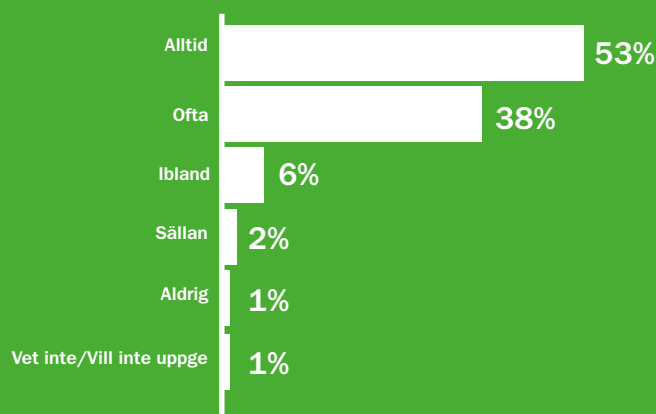
! 50 % svarar i januari/februari 2018, någon månad efter #metoo-upproppet, att man inte pratar om sexuella trakassierier på sin utbildning.

Fritiden

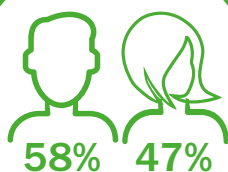
81%
trivs på fritiden

Känner sig trygg
på fritiden

Killar känner sig tryggare i större utsträckning än vad tjejer gör

5%
trivs inte på fritiden

Orsaker till att de inte trivs på fritiden:

- Är uttråkad
- Känner sig ensam
- Har ångest
- Är stressad

3% = drygt 60 000 barn och unga känner sig sällan eller aldrig trygga på fritiden

Fritiden

**5% trivs inte på fritiden.
Varför?**

"Har tråkigt och sitter mestadels framför datorn känns sällan som jag har något att göra."

"Känslor av ensamhet."

"Stressigt med jobb och skolarbeten."

"Det känns som att jag inte gör något vettigt."

"För att jag mår dåligt!"

"Har mycket ångest över framtiden och att jag inte vet vad jag ska göra. Är inte intresserad av så många saker."

Hälsa

Drygt 140 000 (7%)
barn har ingen som
frågar hur de mår

Föräldrar och vuxna är viktiga när man är liten, men betydelsen av vänner ökar när man kommer upp i tonåren.

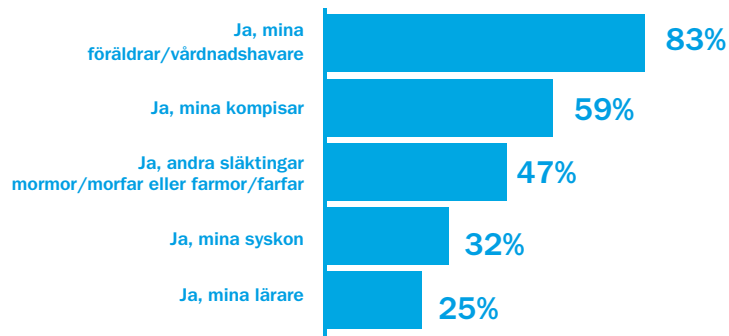
Föräldrar och kompisar är de som främst brukar fråga hur de mår

95%

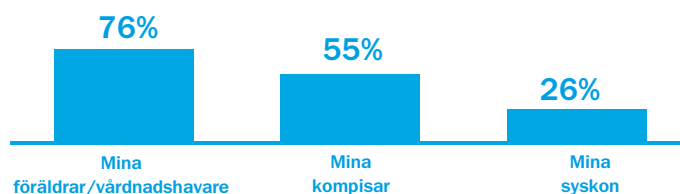
har en vän eller vuxen de litar på och kan prata med

93%

uppger att någon brukar fråga hur de mår

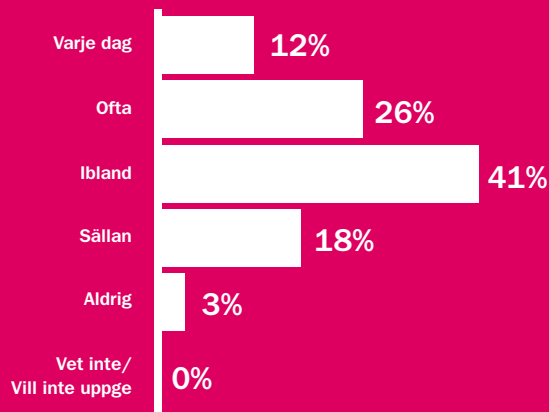
Flest skulle berätta för sina föräldrar om något jobbigt hände

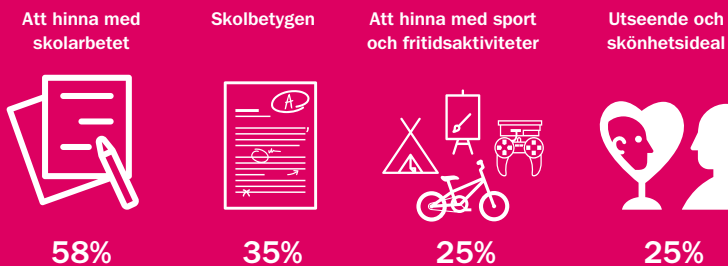
Drygt 100 000 (5%) barn saknar någon att lita på

Hälsa

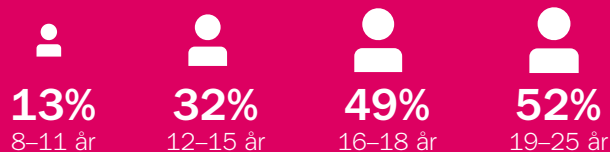
4 av 10
känner sig stressade
ofta eller varje dag

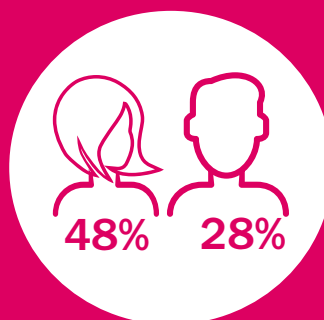
Att hinna med
skolarbetet
stressar flest

Stress är mer frekvent i tonåren. Det börjar byggas upp när man är 12–15 år för att sedan öka.

Tjejer känner sig oftare stressade än killar (ofta eller varje dag)

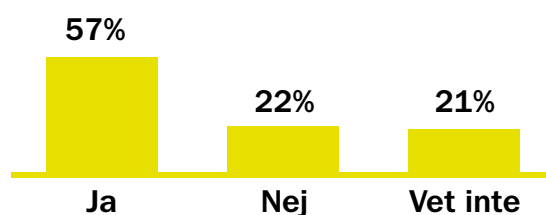
Demokrati och påverkan

89%

upplever att de alltid eller ofta får vara med och säga sin åsikt när beslut tas om dem

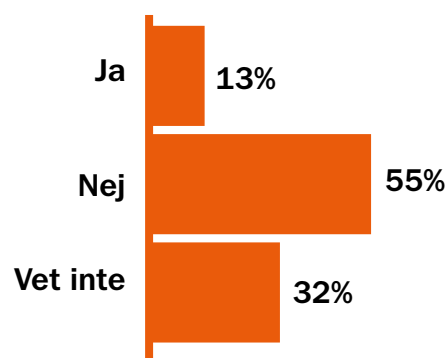
Nära 6 av 10

vet vilka möjligheter de har att påverka samhället

13%

upplever att politiker lyssnar på barn och ungdomars åsikter

4 av 10

känner sällan eller aldrig att politiker håller vad de lovar

Drygt 1 150 000 (55%) barn och unga upplever inte att politiker lyssnar på barn och ungas åsikter.

Demokrati och påverkan

Killar svarar att invandring och integration är den viktigaste frågan medan tjejer svarar demokrati och jämställdhet.

Barns viktigaste politiska fråga

Miljön, klimatet och hållbarhet

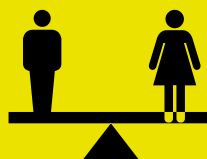
30%

Invandring och integration

16%

Demokrati och jämställdhet

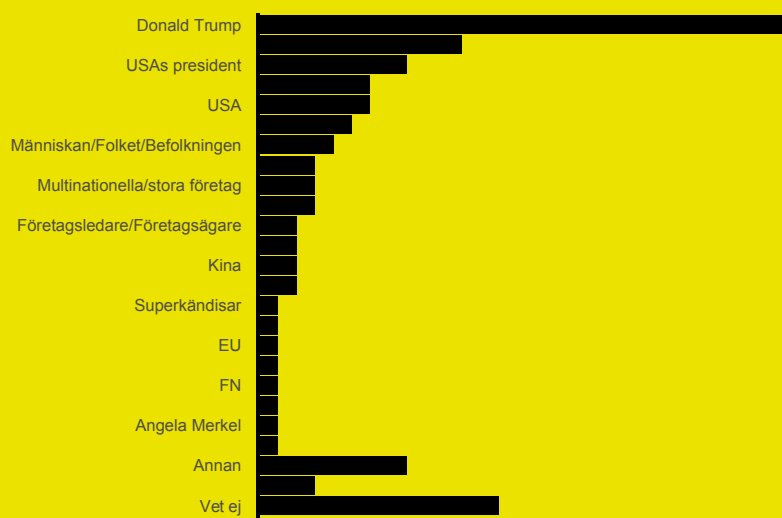
14%

Skolan och utbildning

12%

Vem har mest makt i världen?

Demokrati och påverkan

Viktigaste ämnena för barn 8–12 år

”Jag skulle vilja att vem som helst ska få komma in i landet även flyktingar. Det skulle bli många i Sverige men man måste hjälpa dem som kommer från krig. De har ju gått flera mil för att komma hit.”

”Att det byggs fler skolor och dagis så att barn kan få den utbildning de behöver”

”Jag skulle ändra på fattigdomen. De som är rika ska inte bara få mer pengar utan de som jobbar hårt ska få det bra.”

”Sluta bygg gallerior och bygg skolor istället.”

”Jag vill inte vara sjuk.”

”De (politikerna) sa att det skulle bli mindre klasser men de har ju blivit större. Det är viktigt att barn får en bra arbetsmiljö i skolan. Många gånger har vi inte det. Det är viktigt att vuxna förstår hur det är i skolan.”

Demokrati och påverkan

Viktigaste ämnena för barn 8–12 år

”Jag behöver vatten och mat för att må bra.”

”Jag mår bra att prata i skolan om vad jag vill göra i framtiden – alltså att prata om vad man ska bli.”

”En fråga som vuxna alltid ska ställa till sina barn är: hur mår du idag?”

”Jag vill ha något att göra, saker att leka med, det räcker inte bara med kläder.”

”Glitter!
Jag behöver glitter, men det är lite jobbigt för det fastnar i naglarna.”

”Att det är viktigt att vara med sina kompisar!”

”Om man inte vet vägen till Sverige kan man ha Sverige-flaggor som visar vägen till Sverige.”

Demokrati och påverkan

Viktigaste ämnena för unga 15–25 år

”Hur vi värderar människors värde. Utifrån utseende, etnicitet, yrke, inkomst, bakgrund, kön med mera. För mig personligen jämställdheten mellan könen och att lyfta sexuellt ofredande och hur vanligt det faktiskt är.”

”Klimatet och sammanhållningen mellan människor.”

”Möjlighet för unga att få sommarjobb och praktik, som introduktion i arbetslivet.”

”Hur vi ska kunna leva hälsosamt och miljövänligt.”

”Hur man ska gå tillväga för att fler ungdomar inte ska börja må dåligt allt för ofta.”

”Få slut på meningslösa krig.”

”Hur ska vi jobba tillsammans för att få ett bättre och tryggare samhälle för alla människor?”

Demokrati och påverkan

Viktigaste ämnena för unga 15–25 år

”Förståelse för varandra, för att motverka utanförskap.”

”Hm... Det borde vara klimatfrågan, eftersom det är vi som kommer få ta smällen, men jag skulle inte tro att majoriteten bryr sig. Ungdomar bryr sig nog mest om skolpolitiken, för de berör dem mest här och nu.”

”Om det sättet vi lever på idag kommer att hålla.”

”Hur tänker ni med barnens framtid?”

”Feminism, antirasism, avskaffa nuvarande betygssystem och utforma ett som faktiskt fungerar, mental ohälsa.”

”All this racism.”

”Hur gör man ett hållbart samhälle där alla trivs och kan vara sig själva, där alla får jobb, bra lön, bostad och ingen blir trakasserad osv.”

Framtid

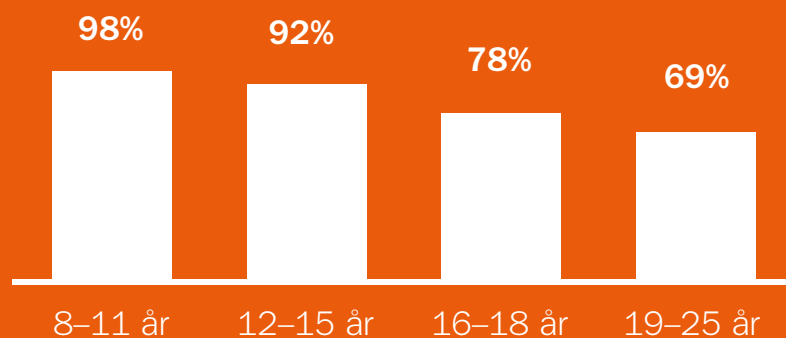
82%

är positiva när det gäller framtiden

Särskilt tjejer är positiva till framtiden

Barn i åldern 8–15 år är mer positiva till framtiden än unga i åldern 16–25

De yngre åldersgrupperna svarar att de ser ljusare på framtiden än vad de äldre åldersgrupperna gör, alltså ju äldre, desto mer skeptiskt inställd.

Om du fick vara statsminister för en dag, vad skulle du ändra?

"Jag tror att det är svårt att förändra saker under en dag, då förändring ligger i förändrade attityder och övergripande samhällsdiskurser, normer och idéer. Däremot hade jag, på något sätt, ingjutit handlingskraft och empati i politiker i riksdagen, på landstings- och kommunalnivå. Försökt få politiker på alla plan att inse att de sitter på viktiga uppdrag, och att de har reell makt. Det är dags att politiker slutar larva sig, förvalta, ägna sig åt att kritisera andra politiker/åskådningar, och istället GÖR något av sitt uppdrag."

"Lägga mer pengar åt miljön, hälsa och äldreomsorg."

"Satsa på miljön och att alla ska få ha det bra."

"Mindre klasser i skolan och ta fram ett filter som tar bort mobbing på sociala medier."

"Jag skulle se till att man lär sig mer om livet i skolan, att betala räkningar och sånt."

"Jag skulle göra samhället mer jämlikt."

"Jag skulle ge allt i min makt för att ta hand om människorna i vårt land som inte kan stå på egna ben. Dvs, fysiskt/psykiskt sjuka, gamla. Dom förtjänar det."

"Hade velat förbättra skolan. Få Sverige att bli så miljövänligt som möjligt. Mer pengar till sjukhus och polis. Förbättra arbetsförmedlingen och ge bättre hjälp åt invandrare."

Vi är framtiden – inkludera oss i viktiga beslut!

Fem tips till vuxna från barn och unga:

- 1** Släpp inte taget om barn och unga innan vi fyller 18 år – var närvarande och supporta oss!
- 2** Tro på alla barn och ungas förmågor!
- 3** Tänk på att yttrandefriheten saknar åldersgränser.
- 4** Fråga oss oftare vad vi tänker och tycker, exempelvis via digitala omröstningar.
- 5** För riktiga samtal med oss barn och unga för att samla in idéer för hur vi tillsammans kan skapa en positiv förändring kring samhällsutmaningar som t.ex. klimatförändringar.

Rapporten har tagits fram av barn och unga på uppdrag av Scouterna i samarbete med Novus.

.....

Varmt tack till alla engagerade barn, unga, vårdnadshavare och andra vuxna både inom och utanför scoutrörelsen, som på olika sätt bidragit till Lägereldsrapporten 2018.

.....

Fotografierna i rapporten är tagna av:

Jonas Elmqvist, Emil Löwengren, Anna von Brömssen
Nathalie Malic och Tomas Holmqvist